

Пише: Слободан Орловић
понедељак, 05 септембар 2016 08:41

Статутом Аутономне покрајине Војводине из 2014. утврђени су њени симболи. Пре више од 10 година, пре доношења Устава од 2006. и Статута из 2008, АП Војводина је донела две одлуке о симболима: о грбу (2002) и о застави (2004). За те одлуке није постојао уставноправни основ јер тада важећим Уставом од 1990. није било прописано да АП Војводина има заставу и грб (од оснивања социјалистичке аутономне покрајине, 1945, нису постојали њени симболи).

АП Војводина добија уставно право на своје симболе тек постојећим Уставом од 2006. Али Покрајина је, без обзира на Устав, наставила по старом. Она не утврђује (уводи и описује) симболе Статутом (2008) који је донет после Устава, већ некаквом алхемијом 2009. претвара неуставне одлуке из 2002. и 2004. у „покрајинске скупштинске одлуке“. Тако се простим преименовањем правног акта заправо покушао конвалидирати (учини правно ваљаним) статус симбола који су ономад (2002. и 2004) усвојени без уставног основа.

Нови Статут из 2014, држећи се терминологије уставне норме, „утврђује“ (уводи и описује) симболе АП Војводине (чл. 9). То су: застава, традиционална застава, грб и традиционални грб. Овим се, до тада неуставни, застава (неједнака тробојка са три звездице) и грб (штит на три поља – са лавом, јеленом и апостолом Павлом) АП Војводине, практично по први пут легализују. Поред њих у истом члану Статута утврђују се традиционални симболи: застава (српска тробојка) и грб (са круном, крстом и оцилима). Даље је прописано да се „одређена питања у вези са изгледом и коришћењем симбола и традиционалних симбола уређују се покрајинском скупштинском одлуком“. Прописани рок за доношење ове одлуке (септембар 2014) одавно је протекао. Покрајинска Скупштина је тиме прекршила Статут, али за тако шта не постоје правне санкције. Постоји политичка одговорност и њу су, чини ми се, бирачи на покрајинским изборима 2016. јасно утврдили – до тада владајућа Демократска странка постала је опозициона.

Недоношењем одлуке о изгледу и коришћењу симбола и традиционалних симбола настала је двогодишња ненадана (не)правна ситуација. Симболи су Статутом утврђени али нема одлуке којом би се они детаљније уредили (Статутом су „грубо“ описани), нити када се, како и где користе. Постојала су, мање више, два правна решења којим би се попунила ова правна празнина. Једно је „позитивно“ - директна примена Статута (чл. 9), тиме и Устава, што би у реалности значило увођење у употребу традиционалне заставе и грба једнако са заставом и грбом који се већ користе. Друга могућност је била „негативна“ и прилично упитна по питању уставности и статутарности - да се ни стари симболи не користе све док АП Војводина не донесе наведену одлуку (Правно проблематично је то што онда не би било ни делимичне примене Статута о симболима. Аргумент, пак, за престанак коришћења старих симбола је да је Статутом отпочело ново правно стање које подразумева да се морају користити сви симболи или ниједан, никако делимично). Као што знамо, пошло се, и ево још се иде, трећим путем: АП Војводина преко две године игнорише сопствени Статут у погледу својих симбола. Све су прилике, кратко време још.

Политика ће, наравно, у погледу примене симбола АП Војводине, то јест доношења одлуке о (ближем) изгледу и (детаљном) коришћењу, имати коначну реч. У претходном сазиву покрајинске Скупштине десило се несхватљиво политичко вероломство и то, сад се види, на сопствену штету. Тада владајућа странка (ДС) која је гласала за Статут из 2014. а тиме и за симболе АП Војводине, није подржала одлуку којом се реализује тај исти Статут. Иако је до крајњег утврдила сваки детаљ (неко рече и последњи зарез) предлога одлуке о изгледу и коришћењу симбола, на седници Скупштине је постала уздржаном. То је практично значило противљење (самој себи, имајући у виду претходно гласање за Статут). Обичан грађанин није могао наћи друго сувисло образложење него да је „и то политика“.

У ове две године било је доста говора и писања о симболима АП Војводине. На раније критике у вези са („Чанковим“) симболима АП Војводине из 2002. и 2004 - које су биле махом негативне а хералдички, политички и правно детаљно образлагане - надовезале су се писане и усмене расправе о традиционалним симболима. Не улазећи у све те изјаве и писанија, само напомињем да се оспоравало и бранило готово све: зашто баш тај грб а не неки други од оних који су у то време (1848-1851) цртани или коришћени, каква је то круна војводска, откуд маслинова гранчица у низији, где се дену грб барањски, зар хермелин на војводском плашту, шта са црним аустријским орлом и оцилима, зашто баш истоветна српска тробојка (обрнута руска), а не застава „беличасте крем боје“ Земунске народне гарде (или то беше жута *K. und K.* боја) итд. Сва ова питања су сада ствар публицистике, личне или групне политичке промоције а делом, наравно, и науке (чак и ако је хералдика тек „помоћна“ наука). У правном смислу питање традиционалне заставе и грба Војводине је *res iudicata* (пресуђена

Пише: Слободан Орловић
понедељак, 05 септембар 2016 08:41

ствар), по сили Статута. Питање икакве измене симбола је предмет промене Статута. А о томе ће једном опет коначну реч имати политика.

Желим нагласити да је у време доношења Статута из 2014. у погледу симбола постигнут једини могући компромис између чак шест политичких групација („аутономашких“, „централистичких“, умерених): да се задрже (конвалидирају) постојећи симболи и да се утврде традиционални симболи Војводине. Само за такво решење могуће је било прибрати апсолутну већину у републичкој и двотрећинску већину у ондашњој покрајинској скупштини (обе учествују у поступку доношења Статута). Гласине да је требало још тада завршити са „Чанковим“ симболима тек су пушта вика страсти, без слуха за реалност.

Стога, на новој политичкој већини у Покрајини (Српска напредна странка и други) је да учини оно што претходна није – да спроведе постојећи Статут и уведе у употребу традиционалне симболе. За то је потребно да гласа 80 покрајинских посланика. А потом... нека време потврди шта је лице АП Војводине у застави и грбу. Ни овај Статут није вечан.

(Српски правнички клуб)